

RMO Niskanen Asta

19.10.2011

EDUSKUNTA
Suuri valiokunta

Viite

Asia

**Irlannille ja Portugalille annettavaa lainoitusta varten Euroopan rahoitusvakaussävelle
annetun takauksen muuttaminen**

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys Irlannille ja Portugalille annettavaa lainoitusta varten Euroopan rahoitusvakaussävelle annetun takauksen muuttaminen.

Tämä muistio korvaa 19.10.2011 lähetetyn valtiovarainministeriön aiemman E-kirjelmän Irlannille annettavaa lainoitusta varten Euroopan rahoitusvakaussävelle annetun takauksen muuttamisesta.

LIITTEET VM2011-00771

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi EK

RMO Niskanen Asta

19.10.2011

Asia

**Irlannille ja Portugalille annettavaa lainoitusta varten Euroopan rahoitusvakaussäilytykselle
annetun takauksen muuttaminen**

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

E-tunnus:

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Euroopan rahoitusvakaussäilytykselle annettujen valtiontakauksien tarkistaminen

Käsittelijät:

Valtiovarainministeriö, Finanssineuvos Asta Niskanen, puh. 160 33132, finanssineuvos Ilkka Kajaste
puh. 160 33184, lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen puh. 160 33096, neuvotteleva virkamies Minna
Aaltonen puh. 16034939, finanssisihteeri Jussi Lindgren puh. 160 34922, lainsäädäntöneuvos Tytti
Noras puh. 160 33054

Suomen kanta/ohje:

Hyväksytään Irlannille ja Portugalille annettavaa lainoitusta varten Euroopan rahoitusvakaussäilytykselle
annetun takauksen muuttaminen eduskunnan 28 päivänä syyskuuta 2011 hyväksymän ERVV-
puitesopimuksen muutoksen ja takausta koskevan lain (668/2011) mukaiseksi.

Pääasiallinen sisältö:

Euroryhmän kokouksen yhteydessä 21.päivänä lokakuuta 2011 on tarkoitus allekirjoittaa Irlannin ja
Portugalin lainoitusta varten ERVV:n varainhankinnalle annettava yhteistakaus, määrältään yhteensä 55
mrd. euroa, josta Suomen osuus on noin 1800 miljoonaa euroa. Tämä takaus kattaa vanhat takaukset
Irlannille ja Portugalille, joihin on tehty ERVV:n muutossopimuksen mukainen ylitakaus 65 prosenttia
samalla kun käteispuskureista on luovuttu.

Koska Irlannin lainan nosto ajankohtaistuu marraskuun alussa, jäljempänä on selostettu Irlannin
tilannetta tarkemmin. Portugalin ohjelman toteuttamista ja siihen liittyviä kysymyksiä on tarkoitus
selostaa myöhemmin annettavalla e-kirjeellä.

Irlannille annettavaa lainoitusta varten Euroopan rahoitusvakausvälineelle (ERVV) annettua valtiontakausta muutetaan vastaamaan ERVV-puitesopimuksen muutosta. Takaus Euroopan rahoitusvakausvälineen varainhankinnan pääoman nimellisarvolle, minkä lisäksi se kattaa edelleen myös korot. Ylitakaus nousee 20 prosentista enintään 65 prosenttiin. Muutettu takaus koskee ERVV:n varainhankintaa, joka suoritetaan 18 päivänä lokakuuta 2011 jälkeen, jolloin puitesopimuksen muutos tuli voimaan. Suomen takausvastuu säilyy asiallisesti entisellä tasolla, koska Euroopan rahoitusvakausvälineen varainhankintatarve pienenee käteispuskureista luopumisen seurauksena, jolloin taattava pääoma pienenee. Ylitakauksen määräksi on alustavasti laskettu 60,4 prosenttia, jolloin Suomen uusi takausmäärä on noin 799 miljoonaa euroa.

Irlannin sopeutusohjelma ja lainoitus

Irlannin talouden ja rahoitusmarkkinoiden pitkään jatkuneen kriisiytymisen ja rahoitusmarkkinoiden levottomuuden lisääntymisen vuoksi Irlannin hallitus päätti 21 päivänä marraskuuta 2010 pyytää Euroopan rahoitusvakausvälineen (ERVV) aktivoimista tilanteen vakauttamiseksi.

Irlannin valtion rahoitustarpeeksi vuosiksi 2011–2013 arvioitiin 85 miljardia euroa. Tästä Irlanti kattaa itse 17,5 miljardia euroa. Tämä tapahtuu pääosin irrottamalla varoja eläkerahastosta. Irlannille sovittiin annettavaksi 67,5 miljardia euroa lainoitusta vuosina 2011–2013. Tästä kokonaismäärästä EU:n yhteinen rahoituksenvakautusmekanismi (ERVM) lainaa 22,5 miljardia euroa, euroalueeseen kuuluvien jäsenvaltioiden erityisrahoitusyhtiö ERVV 17,7 miljardia euroa ja Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) 22,5 miljardia euroa. Iso-Britannian kahdenvälinen laina on 3,8 miljardia euroa, Ruotsin 0,6 miljardia euroa ja Tanskan 0,4 miljardia euroa. Lainojen voimassaoloajaksi sovittiin 7,5 vuotta ja koroksi 6,05 prosenttia.

Irlannille annettavissa lainoissa käytettiin ERVV:n varainhankinnan takia kiinteää viitekorkoa, joka on aina vähintään ERVV:n oman varainhankinnan hinta. Lisäksi Irlannilta perittiin marginaali.

ERVV:n varainhankinnalle annettavista valtiontakauksista annetun lain (668/2010) mukaisesti valtioneuvosto antoi asiasta tiedonannon eduskunnalle 30 päivänä marraskuuta 2010 (VNT 2/2010). Valtioneuvosto teki päätöksen valtiontakauksen antamisesta 21 päivänä joulukuuta 2010.

Taattu pääoma oli 27 miljardia euroa. ERVV:n varainhankintatarve oli 9,3 miljardia euroa suurempi kuin sen Irlannille annettava 17,7 miljardin euron lainoitus, koska parhaimman mahdollisen luottoluokituksen saamiseksi ERVV joutui keräämään huomattavat käteispuskurit. Myös käteispuskurit täytyi rahoittaa markkinoilta. Suomen osuus takauksesta oli 1,88 prosenttia. Takaus on annettu puitesopimuksen mukaisesti 20 prosentilla korotettuna. Suomen takauksien kokonaismäärä oli siten ylitakauksineen noin 741 miljoonaa euroa. Portugalin muututtua väistyväksi takaajaksi toukokuussa 2011 Suomen kokonaistakaus Irlantia varten tehtävästä varainhankinnasta nousi noin 786 miljoonaan euroon.

Irlannin sopeutumisohjelman toimeenpano

Irlanti on euroalueen kriisimaista se, jonka talouden on katsottu tervehtyneen parhaiten. Komissio, EKP ja IMF, jotka seuraavat näiden maiden taloutta ja raportoivat säännöllisesti kehityksestä ja sopeutusohjelmien edistymisestä, arvioivat viimeksi syyskuussa 2011, että Irlannin ohjelma on raiteillaan ja vastaa sitä, mistä on sovittu. Irlannin kriisi liittyy vahvasti pankkisektorin ongelmiin, joiden taustalla oli kiinteistösektorin ylikuumeneminen. Tästä syystä keskeisellä sijalla ovat olleet, joita on kohdistettu pankkisektoriin, sen valvontaan ja kriisinhallintaan, mutta myös kotitalouksiin ja niiden velkaantumiseen.

Komissio arvion mukaan Irlannin talouskasvu kääntyy lievästi positiiviseksi (0,6 %) vuonna 2011 ja vahvistuu edelleen vuonna 2012 (1,9%). Vaikka kotimainen kysyntä, investoinnit sekä julkinen ja yksityinen kulutus supistuvat edelleen selvästi, pitää viennin lisääntyminen talouskasvun positiivisena. Korkea työttömyysaste, joka säilyy 14 %:n tasolla, heijastaa talouteen kohdistunutta ankaraa shokkia. Sopeutuminen on kuitenkin käynnistynyt, mikä näkyy ennen muuta käänteenä kilpailukyvyn kehityksessä. Tämä on tukenut viennin kasvua ja talouden vähittäistä vahvistumista. Riippuvuus

ulkomaankaupasta ja viennistä saattaa sisältää myös riskejä, kun otetaan huomioon kansainvälisen talouden uudelleen heikentyneet näkymät.

Pankkikriisiin liittyvien korjaustoimien seurauksena julkisen talouden tasapaino heikkeni vuonna 2010 jyrkästi. Alijäämä kohosi 32 %:iin bruttokansantuotteesta. Koska vaikutus oli osin kertaluontoinen, on tilanne vähitellen korjaantumassa. Tänä vuonna alijäämä on ohjelman mukaisesti 10,2 % BKT:sta ja ensi vuonna 8,6 %. Julkinen velka kohoaa tänä vuonna 110 %:iin ja ensi vuonna edelleen 116 %:iin BKT:sta. Ohjelman mukainen keskipitkän aikavälin sopeutusura on säilynyt entisellään. Sen mukaan vuositason korjaustoimet ovat kokonaistuotantoon suhteutettuina vuosina 2013-2014 1,8 % BKT:sta ja vuonna 2015 1,3 % BKT:sta. Tämä tarkoittaa sitä, että alijäämä supistuisi vuoden 2013 7,5 %:sta vuonna 2015 2,9 %:iin, jolloin se alittaisi vakausta ja kasvusopimuksen viitearvon kuten on edellytetty. Kansallista sopeutusohjelmaa on tarkoitus täsmentää menokehityksen osalta lokakuun lopulla 2011 ja tarkistettu ohjelma on tarkoitus hyväksyä budjetin yhteydessä joulukuussa 2011. Toimenpiteet painottuvat menopuolelle suhteessa 2:1.

Kriisin luonteesta johtuen elpymissuunnitelmaan sisältyy merkittäviä rahoitussektoriin ja sen uudelleenjärjestelyyn liittyviä toimenpiteitä ml rahoitusvalvonnan kehittäminen.

Lisäksi ohjelmassa on sovittu merkittävistä rakennetoimista. Eläkeikää on mm. tarkoitus korottaa siten, että vuonna 2014 se kohoaisi 66 vuoteen, 2021 67 vuoteen ja 2028 68 vuoteen. Uudistuksia on toteutettu myös työllisyyspolitiikassa sekä terveyspalvelujen ja sosiaalietuuksien kohdalla.

ERVV-puitesopimuksen muutokset

ERVV-puitesopimuksen muutoksella (1059/2011) takaajien Euroopan rahoitusvakaussävelinen varainhankinnalle annettavien takausten kokonaismäärää korotettiin 440 miljardista eurosta 780 miljardiin euroon. Takausten määräytymistapa muuttui kokonaistakauksesta taattavan velan pääoman nimellisarvolle annettavaksi takaukseksi. Takausta kattaa myös velkojen korot, mutta niiden osuudelle ei aseteta euromääräisiä rajoja. Parhaimman mahdollisen luottoluokituksen varmistamiseksi sovittu ylitakausta nousi 20 prosentista enintään 65 prosenttiin. Pääsääntöisesti parhaimman Euroopan rahoitusvakaussävelinen ei enää kerää käteispuskureita. Sopimukseen sisällytettiin määräys Euroopan rahoitusvakaussävelinen myöntämien lainojen hinnoitteluperusteista. Euroopan rahoitusvakaussävelinen toiminnan tehokkuutta ja joustavuutta lisättiin sisällyttämällä puitesopimukseen kolme uutta tukivälinettä eli ennakollinen tuki, laina tuensaajavaltion rahoituslaitosten pääomittamista varten, laina valtioille, joille ei ole vahvistettu talouden sopeutusohjelmaa sekä poikkeustilanteissa euroalueeseen kuuluvan valtion joukkovelkakirjojen ostot jälkimarkkinoilta.

Irlannin lainoitusohjelmaan tehtävät muutokset

Irlannin ja ERVV:n väliseen lainasopimukseen tehdään ERVV-puitesopimuksen muuttamisesta aiheutuvat muutokset. Lainasopimus muutetaan tämän mukaisesti rahoitustukisopimukseksi. Vaikka alun perin rahoitustukea annettiin ainoastaan lainaohjelmalla, rahoitustukea myönnetään jatkossa rahoitustukiohjelmilla. Näitä ovat lainat, varautumisvälineet, lainat rahoituslaitosten pääomapoljan vahvistamiseksi ja välineet joukkovelkakirjalainojen ostamiseen jälkimarkkinoilta.

Rahoitustuen saamisen ehtona on, että takaajat ovat tyytyväisiä komission neljännesvuosittain tekemään arvioon Memorandum of Understanding -asiakirjassa sovitujen ehtojen täyttymiseen.

Nostamaton osuus voimassa olevasta lainoitusohjelmasta peruutetaan ja siirretään rahoitustukiohjelmaan. Nostettujen lainaerien osalta lainoitusohjelma jää kuitenkin voimaan.

Se, että Euroopan rahoitusvakaussävelinen ei enää kerää käteispuskureita, pienentää sen Irlannille annettavan lainoituksen varainhankintatarvetta noin 5,2 miljardilla eurolla.

Sopimukseen sisällytetään uudet määräykset rahoitusvakaussävelinen myöntämien lainojen hinnoitteluperusteista. Hinnoittelu perustuu ERVV:n rahoituskustannuksiin. Rahoitustukiohjelmien

keskimääräinen maturiteetti on 15 vuotta. Palvelumaksu on 0,5 prosenttia rahoitustuen määrästä, minkä lisäksi on maksettava vuotuinen 0,07 prosentin palvelumaksu. Irlannilta perittäisiin myös 2 prosentin suuruinen maksu, joka perittäisiin vuosineljänneksittäin, jos todettaisiin, että Irlanti ei ole täyttänyt yhteisymmärryspöytäkirjassa sovittuja ehtoja.

Kansallinen käsittely:

EU-ministerivaliokunta 19.10.2011

Eduskuntakäsittely:

Suuri valiokunta 19.10.2011

Kansallinen lainsäädäntö:

Laki Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Viron tasavallan, Irlannin, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Kyproksen tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Maltaan tasavallan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan, Suomen tasavallan ja Euroopan rahoitusvakausvälineen välisen ERVV-puitesopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (159/2011).

Laki Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista (668/2010), sellaisena kuin se on muutettuna laissa 1060/2011.

Asiasanat

Hoitaa VM

Tiedoksi EK
